

9 במאי 2013

לכבוד
חברות וחברי הכנסת

שלום רב,

הנדון: הצעת החוק למניעת הסתננות (עבירות ושיפוט) (איסור הוצאת כספי מסתנן מישראל)
(הוראת שעה), התשע"ב-2012

ביום ב', 13.5.2013, עתידה מליאה הכנסת לדון בבקשת הממשלה להחיל דין רציפות על הצעת החוק שבנדון.

אנו קוראים לכם להתנגד לבקשה ולא להחיל דין רציפות על הצעת החוק. הצעת החוק היא גזירה שהציבור אינו יכול לעמוד בה; היא פוגעת בזכויות יסוד; היא תוביל להחמרה במצבם של הפליטים ומבקשי המקלט; היא תשמש כר פורה לפעילות עבריינית; היא תאדיר את כוחם של סוחרי האדם בסיני שקשריהם עם ארגוני טרור נחקרים בימים אלו; היא עלולה לגרום לניצולם של מבקשי המקלט ולהתאכזרות קשה כלפיהם וכלפי בני משפחותיהם; והיא תהפוך את ישראל למי שגונבת את כספיהם ורכושם של מבקשי מקלט ופליטים.

הצעת החוק מבקשת לקבוע מגבלות חמורות ביותר על אופן השימוש בכסף וברכוש שמבקשי מקלט צברו ביושר בישראל. יש להדגיש, כי הצעת החוק אינה עוסקת במהגרי עבודה חסרי רישיונות ישיבה בישראל, אשר מעת שהם נעצרים על ידי הרשויות הם מושמים במשמורת ומורחקים מישראל. עניינה של הצעת החוק במבקשי המקלט – רובם המכריע מאריתריאה ומסודן – אשר אינם מורחקים מישראל. ממשלת ישראל אינה בוחנת בקשות למקלט של אריתריאים וסודנים, ותחת זאת מחילה עליהם מדיניות הגנה קולקטיבית, המכונה גם "מדיניות אי הרחקה". על פי מדיניות זו, האריתריאים והסודנים מקבלים רישיונות ישיבה ושוהים בישראל כדין. הממשלה התחייבה בפני בית המשפט העליון, כי לא תאכוף עליהם איסור לעבוד לעת הזו.

תכליתה של הצעת החוק היא לצמצם את התמריץ הכלכלי לבוא לישראל. ואולם, בין שמקבלים כי מבקשי המקלט באים משום תמריץ כלכלי, ובין אם לאו, הרי שתופעת הכניסה לישראל דרך

גבול מצרים נבלמה בשנה האחרונה כמעט כליל. משכך, תכלית זו של הצעת החוק ממילא אינה מתקיימת.

ככל שתכליתה של הצעת החוק לעודד יציאה מישראל של מבקשי מקלט ופליטים הנמצאים בארץ (חרף האיסור בדין לגרש מי שנשקפת סכנה לחייהם, לחירותם ולשלומם), הרי שהמגבלות המוטלות על הוצאת כספים ורכוש גם בעת היציאה מישראל, חותרות תחת תכלית זו, שכן הן מאיינות את המוטיבציה לעזוב את הארץ. מבקשי המקלט והפליטים ידעו שבעת יציאתם יגזל מהם חלק מרכושם. חברי הכנסת מכל קצות הקשת הפוליטית עמדו על כך בדיוני ועדת הפנים והגנת הסביבה.

ככל שתכליתה של הצעת החוק להיאבק בהוצאת כספים מישראל בדרכים עברייניות, הרי שהחוק לא רק שלא ישיג תכלית זו, אלא אך יעודד פעילות עבריינית להוצאת כספים, שכן מקום בו מטילים איסור שברי לכל שלא יקויים, מתפתחות דרכים פליליות לעוקפו.

כל שנותר מהצעת החוק היא שלילת זכותו של אדם – שברוב המקרים אין כל אפשרות או כוונה להרחיקו מישראל – לסייע לקרוביו, המטפלים לעיתים קרובות בילדיו ובהוריו, בכסף שהצליח להרוויח בעמל כפיו. לבד מן הפגיעה החמורה בזכות הקניין ובאוטונומיה של מבקשי המקלט, הרי שברי לכל שמדובר ב"חוק יובש" – גזירה שהציבור לא יוכל לעמוד בה. מבקשי המקלט יוציאו כספים, ואולם יעשו זאת בדרכים בלתי חוקיות.

המנגונים הביורוקרטיים שנקבעו בהצעת החוק לטיפול בבקשות להוצאת כספים ורכוש בעת יציאה מן המדינה או במקרים הומניטאריים אינם אלא לעג לרש, שכן איש לא יעשה בהם שימוש. מבקשי המקלט לא יפנו לרשות האוכלוסין וההגירה, שלא בכדי נתפסת כמי ששוחרת רעתם, בבקשות, וודאי שלא יסבכו עצמם בהליכים ביורוקרטיים ממשוכים וחסרי תוחלת שהרשות מתמחה בהם.

התוצאה של חקיקה בלתי אנושית זאת לא תהיה הפסקת ההעברה של הכספים לחו"ל, אלא פיתוח שוק עברייני ונצלני של העברות כספים בלתי חוקיות תמורת דמי תיווך מופקעים, ושל גניבת שכרם של מבקשי מקלט על ידי ספסרים.

לא פחות חמור מכך – החקיקה תעודד את התעשייה המזוויעה של חטיפות, עינויים, אונס, קציר איברים, סחר בבני אדם ואף רצח, המתחוללת בסיני. מבקשי המקלט פודים את קרוביהם, המוחזקים במחנות העינויים, תמורת סכומי עתק, אותם הרוויחו מעבודתם. אם תתקבל החקיקה הם לא יחדלו מכך, ואולם העברות הכספים תהפונה מורכבות יותר; הסכומים שיגבו יעלו; ועל מנת להפעיל לחץ על מבקשי המקלט להעביר את תשלום הכופר מהר ככל האפשר, סוחרי האדם יענו את קרוביהם שבמחנות עוד יותר, ואלה ישלמו בדמם ובמקרים מסוימים אף בחייהם. רשתות סוחרי האדם בסיני, שרשויות מדינת ישראל חוקרות כיום את קשריהן עם ארגוני טרור,

הן שתאדרנה את כוחן אם תעבור הצעת החוק הזאת, שכן באמצעותן ניתן יהיה להמשיך ולהוציא כספים מהארץ, גם אם בניגוד לחוק.

במקורה עסקה הצעת החוק באיסור על הוצאת כספים מישראל. בעת הדיונים בה ביקשה הממשלה לאסור גם על הוצאת רכוש. הטעם לכך הוא ניסיונה של רשות האוכלוסין וההגירה עם ציוד רב שהשאירו בישראל מבקשי מקלט ופליטים שגורשו – ציוד שאותו לא יכלו לקחת עימם לטיסה. הרשות התחייבה לשלוח אותו אחריהם, ולימים החליטה שאינה מעוניינת לעשות זאת. משום כך הוצע לחלט את הרכוש עם הכספים. אין זאת אלא, שאימוץ החוק יהפוך את ישראל למי שגונבת את כספיהם ורכושם של מבקשי מקלט ופליטים.

אנו קוראים, אם כן, להתנגד לבקשה ולא להחיל דין רציפות על הצעת החוק. ככל שיוחלט לקדם את הליך החקיקה, אנו קוראים להחריג מהצעת החוק את מי שהוחלה עליהם מדיניות הגנה קולקטיבית, או מדיניות אי הרחקה, או שאין אפשרות להרחיקם מישראל.

בכבוד רב,

סיגל רוזן
מוקד סיוע לעובדים זרים

עודד פלר, עו"ד
האגודה לזכויות האזרח בישראל